

דרשה לפרשת "תרומה" מאת אורן רגב

בפרשת "תרומה" אלוהים מצווה על משה לבנות את המשכן. פרשה זו היא חוליה בסיפור התורה כולה, הברית בין עם ישראל לאלוהיו. התחלת הסיפור היא בהתגלות האלוהים ליחידים הם אבות האומה, אברהם, יצחק ויעקב. כשאנחנו אומרים בתפילה את המילים "אלוהי אבותינו ואימותינו, אלוהי אברהם, אלוהי יצחק ואלוהי יעקב, אלוהי שרה, אלוהי רבקה, אלוהי רחל ואלוהי לאה", אנו מכריזים שגם האימהות זכו להתגלות האלוהים.

המשך הסיפור הוא התגלות האלוהים למשה, שעליו מוטלת המשימה להביא את דבר האלוהים לבני ישראל. ההכרה באלוהים היא שלב חיוני בהפיכת בני ישראל, קבוצה חלשה של עבדים בארץ מצרים, לעם ישראל, קולקטיב ריבוני בארצו. התכלית של היות עם ישראל בארצו, לפי התורה, היא להיות "ממלכת כוהנים וגוי קדוש". זאת אומרת לחיות חיים המושתתים על אמונה באלוהים. בפרשות הקודמות בספר שמות קראנו על יציאת מצרים שלאחריה היה מעמד הר סיני. במעמד הר סיני היתה ההתגלות של אלוהים לכל העם. ההתגלות החד-פעמית אינה מספיקה. עשרת הדברות שנתנו הן הבסיס לחוק, אך אין בהן מספיק בכדי לנהל עם. על כן הפרשה הבאה היא פרשת משפטים שבה מפורטים חוקים רבים שמטרתם קיום חברה תקינה. גם בכך אין די, החוקים צריכים להיחקק באבן. משה עולה להר סיני לארבעים יום וארבעים לילה, כדי להוריד משם את לוחות הברית. העם נותר לבד ללא משה ואין לו שום דבר מוחשי להיאחז בו, על אף ההתגלות והניסים. הם מרגישים שננטשו במדבר והפתרון שנמצא למצוקה זו הוא יציקת עגל הזהב. אלוהים מבין עכשיו שאי אפשר לבסס חברה על עקרונות מופשטים נכונים וצודקים ככל שיהיו. לבני האדם יש חולשה הם צריכים לראות דברים מוחשיים. אלוהים מצווה על משה להקים את המשכן העשוי עורות, בדים וענפי שיטים מצופים זהב. בהמשך מצווה משה להכין גם את כלי המשכן ולהכשיר את הכוהנים שישרתו בו. להשלמת העניין נקבעים גם סדרי העבודה במשכן וסדרי הקרבת הקורבנות.

כמובן שבספר שמות הדברים כתובים בסדר אחר ממה שתיארתי כאן. בספר פרשת "תרומה" צמודה לפרשת "משפטים" וסיפור לוחות הברית ועגל הזהב מופיע בפרשת "כי תישא" אחרי פירוט סדרי המשכן שנמשך מפרשת "תרומה" דרך פרשת "תצווה" לפרשת "כי תישא". על כך אמרו חכמינו, אין מוקדם ומאוחר בתורה. מהצמדת פרשת "תרומה" לפרשת "משפטים" אני לומד על הערך הגלום בהפיכת סמלים מופשטים לדברים ממשיים. בכדי לכבד ערכים וחוקים על האנשים לראות את המקור שלהם והמקור צריך להרשים. לכן צריך היה לבנות את המשכן במדבר. "שד"ל כתב בפירושו לתורה: "אחר שקיבלו עליהם המשפטים והתורות והיה ה' בישרון מלך, ראוי שיעשו לו מקדש כאילו מלכם שוכן בתוכם, כי יהיה סיבה חזקה לשמירת האחדות באומה והתמדת דבקותה בתורה, ואף על פי שעדיין לא נגזר עליהם להתעב במדבר, לא רצה ה' שימתינו לעושת לו מקדש עד שיכבשו ויחלקו את הארץ ויהיה להם מקום נבחר להיות מרכז לכל הממלכה, וציווה לעשות משכן מיטלטל שגם בבואם אל הארץ יוכלו להקימו בכל מקום שירצו לפי צורך השעה, והמשכן הזה שימש שמונים שנה וארבע מאות שנה עד שנבנה הבית בימי שלמה". רמב"ם בספרו "מורה נבוכים" כתב על המנורה: "אחרי-כן הוצבה נכחו מנורה, כדי לרומם ולכבד את הבית, כי הבית, שנרות דולקים בו תמיד והפרוכת שלו חוצצת בעדו, עושה רושם גדול על הנפש, והרי יודע אתה שהתורה מדגישה את האמונה ברוממות המקדש ויראתו, כדי שתושג לאדם היפעלות של שפלות-ברך ושל קלות-ערך-עצמו בשעה שהוא רואה אותו."

לכן בשבתות ובימים טובים אנחנו מתלבשים בבגדים חגיגיים ועורכים שולחן נאה. לכן בונים בתי כנסת מרשימים ודואגים שלקראת התפילה הם יהיו מסודרים ונקיים.

וגם בענייני חולין הדבר חשוב. בראשית ימי הציונות הרצל ואחריו ז'בוטינסקי עמדו על החשיבות של הטקסיות והמראה של הדברים. יש חשיבות עצומה לכך שמוסדות במדינה: בתי ספר, עיריות, תחנות משטרה, מחנות הצבא, בתי משפט ובית המחוקקים הכנסת. יראו מרשימים והאווירה בתוכם תהיה מכובדת. לכן צריך שיהיה קוד לבוש בכנסת, במקומות העבודה וביתר המקומות הציבוריים.

חשוב מאוד להבדיל בין האמצעי ומטרה. הפאר וההדר הם חשובים כאמצעי ואסור לנו ליפול למלכודת המסוכנת ולראות בהם חזות הכל. תמיד קיימת הסכנה שנבנה ארמונות מפוארים ומרשימים מבחינה גשמית אבל חלולים מבחינה רוחנית וערכית. העניין מסתכם בציווי המופיע בפרשתנו "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם".